

INFORMACIJOS

Nr. 22 (45)

1953 m. gegužės 27 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos "Informacijos" yra savaitinis Krašto Valdybos organas, skiriamas tik spaudai, rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojančios čia dedamomis žiniomis ir straipsniais, malniai prašomos nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

PLB VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBOS PAREIŠKIMAS

JAV lietuviškoje spaudoje keliais atvejais buvo pareikšta susirūpinimo Vasario 16 Gimnazijai užpirtų Hüttenfeldėje namų nuosavybės apsaugojimo ir jų panaudojimo ateityje reikalu. PLB Vokietijos Krašto Valdyba randa tat reikalingu lietuviškajai visuomenei paaiškinti:

1. Namai su sklypu užpirti PLB Vokietijos Krašto Valdybos vardu ir skiriami Vasario 16 Gimnazijai. Pirkimo sutartį Valdybos įgalioti pasirašė Valdybos pirmininkas Pr. Zundė ir Tarybos narys T. Alf. Bernatonis.

2. Jei dėl kurių nors priežasčių ateityje gimnazija nustotų veikti, namai bus panaudoti kitam lietuviškam kultūriniam ar karitatyviniam reikalui: amatų mokyklai, senelių, invalidų ar vaikų prieglaudai, senatorijai ar poilsio namams ir pan.

3. Atsistačius Nepriklausomai Lietuvos Valstybei, namai perėina Lietuvos Valstybės nuosavybėn.

4. Krašto Valdyba imsis visų atsargumo priemonių, kad ateityje namai negalėtų būti kieno nors nusavinti arba kad jie kitaip neišeitų iš lietuviškų rankų.

5. Į Vasario 16 Gimnazijos Namų Vajų kviečiamos aktyviai įsijungti visos laisvajame pasaulyje esančios lietuviškosios organizacijos, kurios pačios pasirenka būdą ir priemones lėšoms telkti, atsižvelgdamos į to krašto sąlygas ir susideriusias tradicijas, ir Vasario 16 Gimnazijos rėmėjai.

PLB VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBA

VASARIO 16 GIMNAZIJOS NAMAI

PLB Vokietijos Krašto Valdybos gegužės 19 d. įvykusiame posėdyje buvo plačiai aptarti Vasario 16 gimnazijos namams apmokėti aukų vajaus reikalai. Tvirtinant lig šiol tuo reikalu Krašto Valdybos atliktus žygius, buvo nusistatyta kviesti ir prašyti visas laisvajame pasaulyje esančias lietuviškąsias organizacijas telkti gimnazijos namams lėšas, pačioms pasirenkant būdą ir priemones toms lėšoms rinkti, atsižvelgiant į kiekviename krašte esamas sąlygas ir susidariusias tradicijas. Tam tikromis sąlygomis, kur atsirastų naudingas reikalas, taip pat numatyta ir atskirus asmenis įgalinti rinkti šiam tikslui aukas.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba kreipėsi į Laisvosios Europos Universiteto Prezidentą Strasburge, Dr. L. Tyson, prašydama gimnazijos namams paramos. Nušvietusi lietuvių Vasario 16 gimnazijos padėti ir pateikusi apie ją smulkesnių žinių, Krašto Valdyba pakvietė Dr. L. Tyson aplankyti asmeniškai gimnaziją Diepholze ir ta pačia proga apžiūrėti naujai įgytuosius namus Hüttenfeldėje.

Tuo pačiu reikalu PLB Vokietijos Krašto Valdyba palaiko glaudų kontaktą su Strasburgo Laisvosios Europos universiteto lietuvių studentų globėju Dr. J. Griniu, kuris Krašto Valdybos gimnazijos namų reikalais daromiems žygiams nuoširdžiai pritaria ir savo maloniais patarimais prisideda, ryšium su paminėtomis pastangomis gauti paramos iš Laisvosios Europos Universiteto.

Dr. L. Tyson išteikto rašto nuorašas pasiųstas Laisvosios Lietuvos Komiteto pirmininkui V. Sidzikauskui, kuris taip pat prašomas padėti gauti iš Laisvosios Europos Komiteto materialinės paramos Vasario 16 gimnazijos namams apmokėti ir įrengti.

Vis atsiranda lietuvių, kurie PLB Vokietijos Krašto Valdybai siunčia materialiniu atžvilgiu kuklias, bet moraline reikšme dideles aukas Vasario 16 gimnazijos namams. Tai - Vokietijos lietuviai tremtiniai, dažniausiai gyveną iš menkos vokiečių teikiamos pašalpos, ligonys arba seneliai. Jie kartu su auka siunčia jaudinančiais nuoširdžius laiškus, džiugdami esi gali prie šio Krašto Valdybos žygio prisidėti savo kukliu įnašu. Štai vienas toks laiškas:

"Mūsų didžiai gerbiama Krašto Valdyba! Šiandien gavome iš mūsų apylinkės klebono keletą senų laikraščių - "Britanijos Lietuvi". Juose radome stripšnį ir apie Vasario 16 gimnazijai naujai pirktus rūmus - patalpas. Taip jau apie aukotojų būrelius minėti gimnazijai paremti.

Ir aš su savo vyrų prisiryžom Vasario 16 gimnazijos naujiems rūmams paaukoti 50 DM. Šiandien tuo pačiu paštu ir pasiunčiau.

Tegu Viešpats Dievas palaimina šią užsimojimą - tuos rūmus - jų kilnų tikslą.

- Tėvynės naudai, Viešpaties garbei -

Mūsų brangieji! Nesigirdėkite tiksliai ir aiškiai, tapjau ir tankiai Jūsų antrašą laikraščiuose paskelbti. Tikrai atsitiks daugiau aukotojų, daugiau ir tokių, ubagėlių, kaip mes esame.

Vyras ilgus metus kaip turi plaučių Tbc ir nuo nepasisekios operacijos atsivėrė žaizda krūtinėje. Mes gyvename gana vargingai, bet šitas gimnazijos reikalas yra toks aktualus ir svarbus mūsų jaunuomenei, kad ir šitą auką, per dar didesnę našto suvaržymą sau ir šeimai, pasiseks mums išlyginti...

Baigdama rašyti, linkiu Jums nuoširdžių aukotojų ir gero pasisekimo.

Jūsų Jasevičių šeima".

Nebeterka nei aiškinti, kad tokios aukos ir tokia laiškai geriausiai liudyja, jog lietuviai sugebės išlaikyti savo tautinę dvasią, nors ir išblaškyti tarp svetimųjų, kol bus tautiečių, kurie taip jautriai ir nuoširdžiai atsiliepia ir prisideda prie didelio bendro reikalo.

"Allgemeine Zeitung", Mainz, gegužės 6 d. idėjo pranešimą, kuriame rašoma, kad Rennhofo pili, Hüttenfelde, yra įgijęs lietuvių Centro Komitetas ir čia numato įrengti lietuvių gimnaziją. Pasak laikraščio, patalpos, kuriose gimnazija dabar yra, turi būti ištuštintos.

"Bergstrasse-Anzeigenblatt" gegužės 6 d. idėjo pranešimą, pavadintą: "Lietuvių gimnazija Rennhofo pilyje". Pranešime rašoma: "Rennhofo rūmai, kurie iki 1952 m. galo priklausė Freiherrn Heyl zu Herrnsheim, prieš keturis mėnesius buvo perduoti pirkliai Adam Rhein. Šis naujasis rūmų savininkas dabar juos perdavė lietuvių Centro Komitetui. Ši institucija rūpinasi savo tautiečiais, kurie nuo 1945 m. yra pasitraukę iš tėvynės ir atsidiūrę Vokietijoje. Iš viso lietuvių Vokietijoje buvo 70.000. Po to, kai 90 % jų išvyko į USA, Kanadą, Australiją, N.Zelandiją, Angliją, Pietų Ameriką, Belgiją ir Francūziją, Vokietijoje liko 8.000 lietuvių.

Rennhofo pili lietuvių bendruomenė įgijo su tikslu įrengti joje gimnaziją, su 190 mokinių ir 15 mokytojų. Lig šiol ši gimnazija buvo Diepholze, prie Bremeno. Žemut. Saksonijos vyriausybė gimnazijai buvo davusi patalpas, kurios toliau artimiausioje ateityje bus reikalingos naujai organizuojamai vokiečių kariuomenei. Todėl gimnazija iš šių patalpų turės išsikelti".

Taip pat ir "Lampertheimer Zeitung" gegužės 5 d. idėjo pranešimą apie naujai įgytus Vasario 16 gimnazijai namus Hüttenfelde, pažymėdamas, kad šios vasaros metu tikimasi atlikti didelius namų įrengimo darbus, kurie atseis 100.000 DM. Laikraštis rašo toliau, jog lietuviai yra tvirtai įsitikinę, kad jų tėvynė artimiausioje ateityje bus vėl laisva ir jie galės grįžti tenai.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

Stambi auka vargo mokykloms

BALFO skyrius Broctone, Mass., JAV, šiomis dienomis PLB Vokietijos Krašto Valdybai atsiuntė 200 dolerių auką, nurodydamas šią sumą per Krašto Valdybos švietimo komisiją paskirstyti vargo mokykloms.

Krašto Valdybos švietimo skyrius už šią auką BALFO skyriui ir lietuviams Broctone yra nuoširdžiai dėkingas ir džiaugias, kad tuo keliu gautoji auka vargo mokykloms galės būti kuo tikslingiausiai paskirstyta.

Diepholz

Vasario 16 gimnazijoje V-je ir VI-je klasėje įvedamos neprivaldomos mašinraščio ir stenografijos pamokos.

Wehnen

Gegužės 10 d. Wehnenio lietuvių bendruomenės apylinkės valdyba surengė Motinos Dienos minėjimą. Po pamaldų stovyklos salėje susirinko daugiau kaip 100 motinų. Minėjimą atidarė valdybos pirmininkas Pr. Barteška, kviesdamas susikaupti tylos minutei už mirusias ir žuvusias motinas Lietuvoje ir tolimajame Sibire. Tai dienai pritaikyta paskaitą skaitė mokytojas Itas. Vargo mokyklos mokiniai, vadovaujami mokytojos Itienės, gražiai padainavo lietuviškų dainų, padeklamavo eilėraščių ir pašoko tautinių šokių. Paskui vaikai išteikė susirinkusioms motinoms po puokštę gėlių. Baigiant, buvo sugiedotas Tautos Himnas.

Vėliau visoms apylinkėi priklausančioms motinoms buvo suruošta arbatėlė, kurios metu gražių ir prasmingų minčių pareiškė evang. kun. Senj. Keleris ir katalikų parapijos klebonas kun. Girčius. Buvo prisimintos Lietuvoje ir tremtyje vargstančios lietuvių motinos.

Minėjimas paliko ne tik motinoms, bet ir visiems stovyklos gyventojams malonaus išpūdžio.

Apylinkės valdybos pirmininkas dėkoja prisidėjusiems prie šio minėjimo: PLB Vokietijos Krašto Valdybai, BALFui - už piniginę auką, NWC atslovei p-lei Specht, davusiai maisto produktų arbatėlei, Evang.Hilfswerk Oldb., mokytojams p.Atams už meninės dalies surengimą ir paskaitą, akordeonistui p.Rudžiui ir kitiems.

Augsburg

Augsburgo lietuvių bendruomenės apylinkės gegužės 20 d. įvykusiame susirinkime naujai išrinktoji valdyba pareigomis paskirstė taip:

Pirmininkė - Augustaitienė Vanda, kasininkas - Šileikis Jonas, sekretorius - Kapteinis Valdemaras.

Memmingenas

Memmingeno lietuvių stovyklos gyventojai jau visi perkelti į naujas patalpas, kuriose apgyvendinta apie 370 lietuvių. 12 pavienių lietuvių, kurie nepritapo prie šėmų, išvežta į Lazds - hutą, o 3 lietuviai išvežti į senelių prieglaudą. Šiuo metu Memmingeno apylinkėje iš viso yra per 400 lietuvių.

Stovyklos vargo mokykla, nežiūrint persikraustymo, visą laiką veikia. Laikiniai mokykla įsikūrė vienos svetainės patalpose.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

Jauna vokiekaitė pasakoja, kad ji, būdama Lietuvoje, buvo priimta vieno ūkininko, netoli Kauno, šeimoje ir buvo laikoma, kaip tikroji duktė. Rusams darant kontroles, ūkininkas visada sakydavęs, kad tai jo duktė. Kai ji turėjo išvykti į Vokietiją, buvę labai sunku su ta šeima skirtis. Visi labai verkę.

Ūkininkas turėjęs 8 ha žemės, laikęs dvi karves, arklių ir daug bičių avilių. Jis mokėjęs gerai ūkininkauti ir dar iki 1951 m. nepriklausęs kolchozui, bet mokėjęs labai didelius mokesčius. Savo vaikų šeima neturėjusi, buvęs tik augintinis, kuris tuo metu buvo paimtas trejiems metams kariuomenėn. Ūkininkas siuntęs jam maisto siuntinius, ypač riebalų, kurių ten trūko, siuntęs ir medaus.

Ji dirbusi įvairius namų darbus ir, nors atlyginimo negavo, bet jai nieko netrūkę, nes buvo laikoma, kaip savas vaikas. Jai ypatingai patikęs verpimas ir audimas iš pačių išaugintų ir namie apdirbtų linų. Ausdavusios skareles su lietuviškais raštais. Jų audimui naudojusios ir šilko - jo gaudavusios iš fabriko Kaune.

Žiemos metu ji lankiusi mokyklą. Iš viso mokyklą lankiusi dvi žiemos. Mokytis jai gerai sekėsi. Niekas nežinojo, kas ji, tik mokykloje mokytoja pastebėjo, kad ji yra vokiekaitė ir, patyrusi jos istoriją, davusi pajieškojimų įstaigos Berlyne adresu ir tuo būdu atsiliepusi jos motina iš Württembergo. Mokykloje buvo 4 skyriai - visi vienoje klasėje. Mokinių iš viso buvę 25 - iš to paties ir artimiausių kaimų. Pirmuosiuose skyriuose daugiausia buvę lietuvių/skaitymai ir skaičiavimas, paskui - rašymas ir rusų kalba skaitymai, dainavimas ir kt. Rusiškai kalbėti pradžios mokykloje mokiniai neišmokdavo, bet rašyti pramokdavo jau pirmaisiais metais. Mokykloje propagandos daug nebuvę, Stalino portretas kabėjo ant sienos ir buvo knygoje, bet į jį niekas ypatingo dėmesio nekreipęs. Mokiniai dainavo paprastas liaudies dainas ir kelias lietuviškas komunistines. Vytį ir kitus tautinius Nepriklausomos Lietuvos simbolius vaikai ir ji pati visus gerai žinojo. Tikyba mokykloje nebuvo dėstoma. Vaikai tris savaites ėjo pas kleboną pirmajai Komunijai pasiruošti, pasimokyti

katekizmo ir bažnytinių giesmių. Kartu su lietuvių vaikais ir ji lankiusi šias pamokas, o vėliau ėjusi Komunijos, nors buvo evangelikė. Jei būtų likusi Lietuvoje, ji sakosi būtų perėjusi į katalikų tikybą.

Mačiusi ir partizanus Lietuvoje. Jie buvę atėję pas ūkininką maisto. Visi buvę gerai ginkluoti ir apsirengę uniformomis. Jiems atėjus, tuoj pasklido kaimo žinia, kad atvyksta rusai. Partizanai skubiai pasišalinę ir susidūrimo neįvykę.

Ji mokanti ir partizanų dainų, nors daugumą jau pamiršusi. Vieną tik prisimenanti:

Atėjo šiltas pavasarėlis,
Jaunas lietuvi, kodėl pražuvai?
Kai tave žudė žiaurūs ruskeliai,
Aplink stovėjo žali miškai.
O kai vežė per akmenėlius,
Aplinkui liko kraujo klanai.
Tau pagailėjo liepos lentelės,
Tau pagailėjo žemės šventos.
Tave jaunutį į Nemunėlį
Įmetė rusai tuoj po aušros.

Netoli Gožių, Ariogalos valsč., buvusiame ūkyje, kuris anksčiau priklausęs vokiečiams, yra įrengtas sovchozas "Komunaras". Jo pirmininku yra Jukna, anksčiau buvęs kumetis dvare prie Dugių. Jis, kaip sakoma, "Žmonės mūčija, velnias toks". Partizanai stengiasi jį pagauti, todėl jis ir visa sovchozo valdyba raštinėje sėdi apsiginklavę. Prie "Komunaro" vėliau buvęs prijungtas kolchozas "Spindulys", apėmęs Gožių ir Dugių kaimus, - visas plotas nuo plento iki Ginevos upės, siekias Lesčių ir Milvydų sovchozus. Sovchoze kas mėnesį šaukiama susirinkimai, kuriuose tačiau balsavimų nebūna, - pirmininkas ir brigadierius viską padiktuoja. Sovchozo ūkis smukęs, niekas nenori dirbti, žmonės nuliūdę. Traktoriai blogai veikia, arkliai stimpa. Maistas vis blogėja. 1951 m. kolchozai veždavo savo gaminius perduoti turguje, kad sudarytų pinigų mokesčiams. Perka daugiausia rusai.

Hannover-Kleefeld, Hegelstr. 6.

Tel. 5 1 9 5 4